

FM: Septembrī palielinājies preču eksports, bet ārējais pieprasījums joprojām saglabājas vājš

Publicēts: 12.11.2019.

Centrālās statistikas pārvaldes otrdien publicētie dati par Latvijas ārējo tirdzniecību liecina, ka preču eksporta vērtība šā gada septembrī bija par 2,5% augstāka nekā pērnā gada attiecīgajā mēnesī. Lai arī gada griezumā preču eksports palielinājies, tomēr šādu pieaugumu drīzāk jāuzskata par simbolisku un tas neliecina par ārējā pieprasījuma paātrināšanos. To apstiprina preču eksporta attīstība kopš šā gada sākuma, jo deviņos mēnešos eksporta vērtība bija vien par 0,6% augstāka salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, kamēr 2018. gada deviņos mēnešos preču eksporta vērtības kāpums bija 10,6%.

Latvijas eksporta attīstību šogad negatīvi ietekmē pasaules ekonomikas pieauguma tempu piebremzēšanās, būtiski samazinoties pasaules preču tirdzniecības apjomiem, ko lielā mērā izraisījusi ASV un Ķīnas tirdzniecības spriedze, kā arī neskaidrības par Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības (ES) un turpmāko tirdzniecības politiku. Mazinājušies ne tikai Latvijas preču eksporta pieauguma tempi. Tie kritušies arī ES kopumā, jo šā gada otrajā ceturksnī ES preču eksports palielinājies par 2,2% gada griezumā pretstatā ar 4,4% vidējai izaugsmei pērnajā gadā. Eksporta attīstības palēninājums ES negatīvi ietekmē arī ES apstrādes rūpniecības nozari, kuras izlaide samazinās jau piekto mēnesi pēc kārtas, tādējādi mazinot arī pieprasījumu ES. Ņemot vērā, ka ES ar 73,8% īpatsvaru ir lielākais eksporta tirgus Latvijas precēm, ekonomikas izaugsme un ārējā pieprasījuma izmaiņas tieši šajā reģionā būtiski ietekmē Latvijas preču eksportu.

Preču eksporta pieaugumu šā gada septembrī lielā mērā noteica divas no lielākajām preču eksporta grupām – lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī ķīmiskās rūpniecības ražojumi. Eksporta pieaugums lauksaimniecības un pārtikas preču grupā ir plašs un fiksēts tādām precēm kā piena produkti, dārzeņi, tabakas izstrādājumi. Taču lielāko devumu nodrošināja graudaugu eksporta pieaugums par 28,4% un eļļas augu sēklu eksporta kāpums vairāk nekā divas reizes. Graudaugu eksporta palielinājums nozīmē, ka šī gada labā graudaugu raža pakāpeniski sāk atspoguļoties arī eksporta datos. Pērnajā gadā bija vērojama pretēja situācija, kad vājā graudaugu raža negatīvi ietekmēja šo preču eksporta apjomus. Ņemot vērā bāzes efektus, sagaidāms, ka arī turpmākajos šā gada mēnešos graudaugu eksports būs augošs. Savukārt, eļļas augu sēklas eksportu veicināja rapšu sēklu eksporta pieaugums, ko tajā skaitā nodrošināja arī re-eksporta pieaugums. Kopējā lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta vērtība gada griezumā pieauga par 20,0%.

Ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksports šā gada septembrī palielinājies par 22,0%. Arī šajā preču grupā eksporta pieaugums ir visaptverošs un fiksēts tādām precēm kā organiskie ķīmiskie savienojumi, mēslošanas līdzekļi, eļļas un farmaceitiskie produkti un citi ķīmiskie produkti. Ja farmācijas produktu eksporta kāpumu galvenokārt nodrošināja vietējā produkcija, tad pārējo ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksportu lielā mērā nodrošināja re-eksports.

Septembrī eksporta kāpums fiksēts arī tādām precēm kā dzelzs un tērauda izstrādājumi (+27,2%), telefonu aparāti (+12,4), kā arī mēbeles (+14,2%).

Jāatzīmē, ka eksporta attīstību šogad ietekmē ne tikai ārējā pieprasījuma samazinājums, bet arī straujš mehānismu un mehānisko ierīču grupas reeksporta kritums. Mehānismu un mehānisko ierīču eksporta vērtība šā gada septembrī samazinājusies par 34,8%, bet deviņos mēnešos kopumā par 31,9%, ko negatīvi ietekmēja turboreaktīvo dzinēju reeksporta samazinājums uz ASV 284 miljonu eiro apmērā. Ja no preču eksporta vērtības izslēgtu turboreaktīvo dzinēju reeksporta kritumu, tad preču eksporta pieaugums šā gada deviņos mēnešos būtu 3,8%.

Uz vājā preču eksporta attīstības fona stabilus un vērā ņemamus pieauguma tempus uzrāda pakalpojumu eksports – gan šā gada septembrī, gan arī deviņos mēnešos kopumā. Šā gada septembrī pakalpojumu eksports palielinājies par 14,7% gadā griezumā, ko nodrošināja praktiski visi pakalpojumu veidi, bet īpaši var atzīmēt ieņēmumu kāpumu no ārvalstniekiem sniegtajiem transporta

pakalpojumiem un ārvalstu tūristu izdevumu pieaugumu. Šā gada deviņos mēnešos kopā pakalpojumu eksports pieauga par 6,8% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu, par spīti būtiskam finanšu pakalpojumu kritumam. Ņemot vērā, ka pakalpojumu eksports ir ievērojami augstāks par importu, Latvijas pakalpojumu tirdzniecības bilance ir pozitīva un pārpalikums šā gada deviņos mēnešos bija 1869 miljoni eiro, kas bija vien par 39 miljoniem eiro mazāk, lai pilnā apmērā nosegtu preču tirdzniecības deficītu. Stabili augošs pakalpojumu eksports un lēnāks preču imports kāpums šā gada deviņos mēnešos nodrošināja nedaudz zemāku kopējo tirdzniecības bilances deficītu nekā pērnā gada attiecīgajā periodā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-septembri-palieldinajies-precu-eksports-bet-arejais-pieprasijums-joprojam-saglabajas-vajs>